

Kriminalforsorgen i Grønland

Årsrapport 2020

Indhold

Forord	2
Kriminalforsorgens formål	2
Kriminalforsorgen i Grønlands organisering	2
Covid-19	3
Kapitel 1: Anstalterne	4
Ny anstalt i Nuuk	4
Regimer og afdelinger	5
Tilbageholdelsesafsnit	5
Disciplinært overførte	5
Forvaringsdømte	5
Kvindeafdelinger	6
Kapacitet.....	7
Ventelisten	8
Magtanvendelser	9
Vold og trusler mod personalet	9
Undvigelser og forsøg på undvigelse	9
Selvmord og selvmordsforsøg.....	10
Kapitel 2: Resocialisering.....	10
Behandlingstilbud: Alliaq og Allorfik	10
Krænkerbehandling	10
Programvirksomhed	11
Ungeprojekt.....	11
RS-8.....	11
Samfundstjeneste.....	11
Retspsykiatrien	11
Kapitel 3: Personalsituationen	13
Det uniformerede personale.....	13
Det civile personale	13
Sygefravær	14
Arbejdspladsvurdering	14

Forord

Kriminalforsorgen i Grønland har de seneste år været præget af meget travlhed. Adskillige nye initiativer er sat i gang og gamle procedurer er gennemgået og opdateret. Af ressourcemæssige årsager har der desværre ikke været udgivet årsrapport i årene 2014-2019. Denne beretning vil i det omfang det er muligt råde bod på dette.

Kriminalforsorgens formål

Det overordnede mål for Kriminalforsorgen i Grønland er at medvirke til at begrænse kriminalitet. Kriminalforsorgens opgave er, at fuldbyrde de foranstaltninger der idømmes af domstolene. Der findes forskellige typer af foranstaltninger. Kriminalforsorgen i Grønland har ansvaret gennemførelse af tilsyn, samfundstjeneste, anstaltsanbringelse og forvaring.

Tilsyn og samfundstjeneste administreres af Kriminalforsorgen i Frihed (KiF). KiF er også ansvarlig for gennemførelse af personundersøgelser.

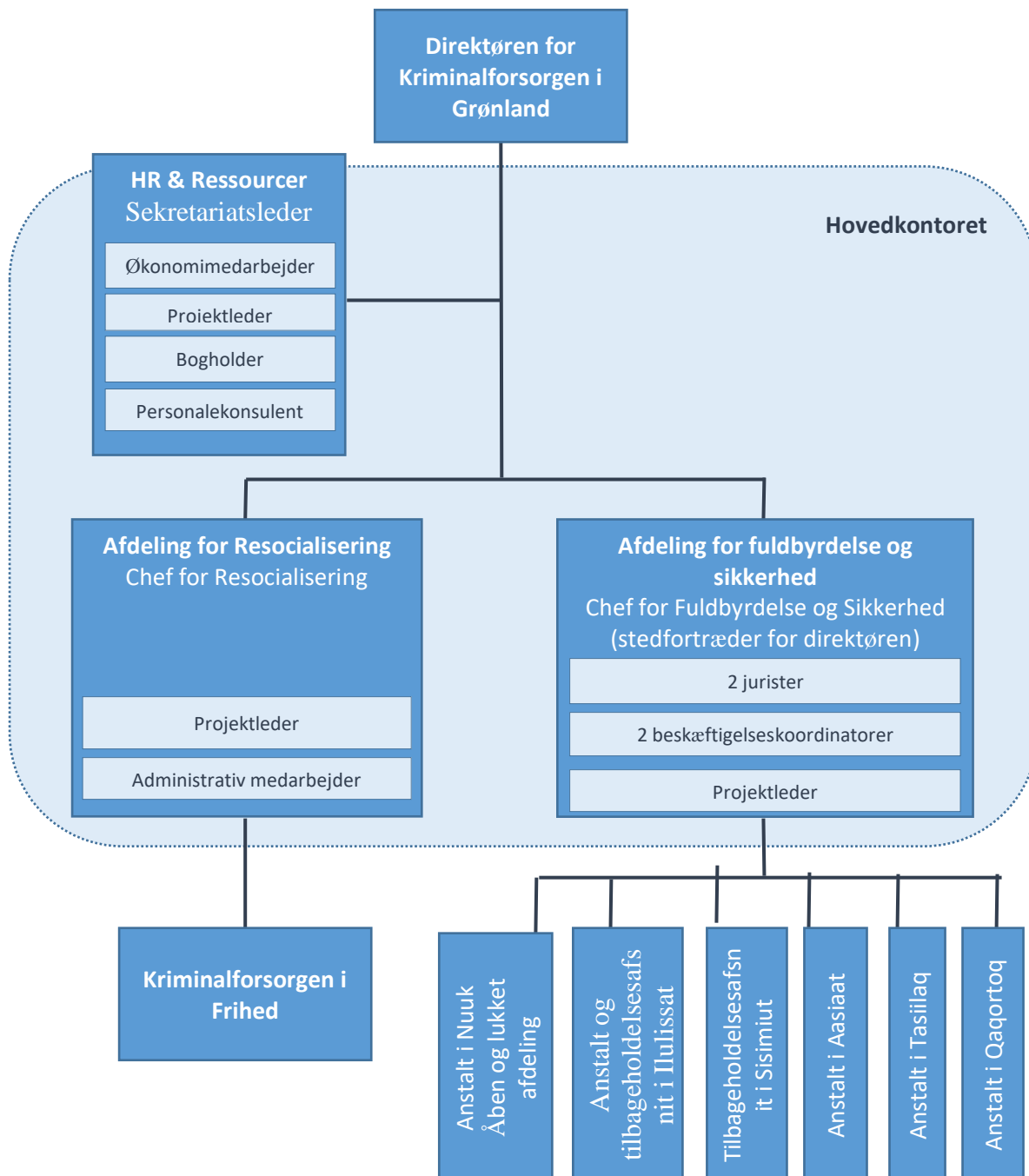
Anstaltsanbringelse og forvaring administreres af anstalterne. På anstalterne sørger man også for tilbageholdelser af personer, der endnu ikke er idømt en foranstaltning.

Det grønlandske retsvæsen adskiller sig på flere måder fra det danske. Blandt andet omtales straf ikke i den grønlandske kriminallov, ligesom den ikke indeholder strafferammer. I stedet omhandler den grønlandske kriminallov en række foranstaltninger, hvor retten kan vælge den foranstaltning, der er bedst egnet til at få den kriminelle til at afholde sig fra at begå ny kriminalitet. De foranstaltninger, som retten kan anvende, er advarsel, bøde, betinget anstaltsanbringelse, tilsyn, samfundstjeneste, kombineret tilsyn og (kortvarig) anstaltsanbringelse, anstaltsanbringelse og forvaring på ubestemt tid samt særlige foranstaltninger for unge kriminelle og psykisk syge kriminelle. Borgere der idømmes en foranstaltning beholder deres rettigheder efter grundloven og de rettigheder der er beskrevet i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Kriminalforsorgen i Grønland skal leve op til at disse rettigheder overholdes og fremmes og er underlagt kontrol af vores virke.

Kriminalforsorgen i Grønlands organisering

Kriminalforsorgen er en del af den danske statsadministration og er underlagt Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen. I sit daglige virke opererer ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland i henhold til kriminalloven, og er bemyndiget til på en lang

række områder at fastsætte nærmere regler om fuldbyrdelse af foranstaltninger, herunder udstedelse af bekendtgørelser.

Covid-19

2020 har været et særligt år grundet den globale pandemi med covid-19, der i Grønland betød en midlertidig nedlukning samt restriktioner på forsamlinger og rejser.

Kriminalforsorgen i Grønland aktiverede tidligt i 2020 sit beredskab i en erkendelse af, at anstalter kan fungere som smitteceller. Der blev således tidligt i 2020 indkøbt værnemidler, udarbejdet beredskabsplaner samt anmodet om yderligere beføjelser i tilfælde af udbredt smitte i samfundet. Kriminalforsorgen i Grønlands anmodning blev imødekommet og den 24. juli 2020 trådte der en ny bekendtgørelse i kraft, der tildeler Kriminalforsorgen beføjelser til at flytte indsatte eller begrænse muligheden for besøg og fællesskab. *Bekendtgørelse nr. 1174 af 30. juni 2020 om forebyggelse og inddæmmelse af udbredelse af covid-19 på Kriminalforsorgen i Grønlands område* har dog ikke været anvendt og vil alene blive anvendt i det tilfælde, at indsatte og ansatte udsættes for smitte.

Den største påvirkning af Kriminalforsorgen i Grønlands virksomhed har været rejserestriktionerne, der i en periode betød, at der ikke kunne ske påbegyndelse af afsoning, da de indsatte ikke kunne komme frem til anstalterne. Det har medført en stigning i ventelisten til afsoning, som der fortsat arbejdes på at nedbringe.

Kapitel 1: Anstalterne

Ny anstalt i Nuuk

I 2019 tog Kriminalforsorgen i Grønland en ny anstalt i Nuuk i brug med lukkede afdelinger. Ibrugtagningen af den nye anstalt var et ualmindeligt stort projekt, der både indeholdt en byggeproces, en proces omkring opdatering og udvikling af arbejdsgange og procedure og en proces omkring forberedelse og rekruttering af personale.

Realiseringen af projektet, fra de første indledende drøftelser, til den færdige bygning, komplet med inventar har været undervejs i et årti. Bygningen er en klar forbedring af rammerne for såvel indsatte som personale. Den moderne bygning rummer de nødvendige foranstaltninger, der giver tryghed og sikkerhed for ansatte og for det omkringliggende samfund, og den rummer de rekreative rammer der er rimelige for personer, hvis frihed er inddraget, herunder kirkerum, bibliotek, undervisningslokaler, motionsrum, beskæftigelseslokaler og en lille butik.

Anstalten i Nuuk modtog de første indsatte den 14. juni 2019. Forberedelsen af ibrugtagning og særligt det første års drift har været en stor udfordring for Kriminalforsorgen i Grønland, men alt i alt er der tale om en succesfuld overgang og en kompetent indsats fra de ansatte.

Regimer og afdelinger

Kriminalforsorgen i Grønland har i 2019 tydeliggjort de (sikkerheds)regimer der gælder for de enkelte afdelinger. Der eksisterer overordnet 2 typer af regimer: et åbent regime, der gælder for åbne afdelinger og et lukket regime, der gælder for lukkede afdelinger. Regimebeskrivelserne tydeliggør de sikkerhedsmæssige rammer der gælder for de enkelte afdelinger og gør det således operationelt for personalet hvilke regler der skal følges på de enkelte afdelinger. Der findes flere slags lukkede afdelinger:

Tilbageholdelsesafsnit

Tilbageholdte er ofte underlagt mere kontrol og flere begrænsninger end domfældte, hvorfor der er behov for at tilbageholdte holdes adskilt fra domfældte. I 2019 blev der etableret tilbageholdelsesafsnit i Nuuk og i Ilulissat. I 2020 blev der etableret tilbageholdelsesafsnit i Sisimiut. På disse afsnit sidder kun tilbageholdte og det er dermed lettere at opretholde sikkerheden omkring tilbageholdelsen.

Disciplinært overførte

Disciplinært overførte er domfældte, der er overført fra en åben afdeling til en lukket afdeling på grund af et alvorligt brud på reglerne, såsom undvigelse eller vold. Placering på disciplinær afdeling blev først muligt da den nye anstalt i Nuuk blev taget i brug.

Forvaringsdømte

I 2019 fik Grønland sin første lukkede forvaringsafdeling på den nye anstalt i Nuuk. Dermed blev muligheden for at placere forvaringsdømte uden for landet stoppet og forvaringsdømte med ophold i Danmark fik mulighed for at søge om overførsel til Nuuk, så de fremover kan opholde sig i eget hjemland. Forvaringsdømte kan både have ophold på en lukket afdeling og på en åben afdeling. Det afhænger af den individuelle sag. Ved udgangen af 2020 har 31 forvaringsdømte ophold i Grønland på enten åben eller lukket afdeling. Forvaringsdømte med ophold på en åben afdeling følger dog det særlige forvaringsregime og har derfor ikke samme friheder som en domfældt på en åben afdeling.

Nedenstående oversigt viser tilgangen af forvaringsdømte i Grønland siden 1991.

Årstal	Antal dømte
1991	1
1992-2002	0 i 11 år
2003	1
2004-2005	0 i 2 år
2006	2
2007-2008	0 i 2 år
2009	1
2010	1
2011	2
2012	2
2013	4
2014	3
2015	3
2016	2
2017	2 (+1)*
2018	2
2019	2
2020	2

**I 2017 blev en grønlandsk borger idømt forvaring for en forbrydelse begået under kortvarigt ophold i Danmark. Vedkommende tæller derfor ikke med i den officielle statistik over personer idømt forvaring af en grønlandsk domstol.*

Kvindeafdelinger

I 2019 blev endnu en nyskabelse etableret. Der blev etableret en åben og en lukket kvindeafdeling Nuuk, som alle kvinder som udgangspunkt skal afsone på. Den primære årsag til dette er et ønske om at beskytte kvinder fra overgreb eller chikane og sikre, at deres kontakt med mandlige indsatte altid er frivillig. Kvinder kan fortsat få tilladelse til at afsone på en anstalt uden kvindeafdeling såfremt de har børn under 15 år i den pågældende by, er under uddannelse eller har et arbejde. Ellers placeres kvinderne på en af kvindeafdelingerne i Nuuk.

Kapacitet

Kriminalforsorgen i Grønland råder over 153 pladser fordelt på 5 anstalter. Anstalten i Sisimiut er nedlukket af bygningsmæssige årsager.

Sted	Åben kapacitet	Lukket kapacitet	Særafdelinger
Tasiilaq	15	0	Ingen særafdeling
Qaqortoq	10	0	Ingen særafdeling
Nuuk	36	40	Forvaringsafdeling Disciplinærafdeling Tilbageholdelsesafsnit Kvindeafdeling
Sisimiut	0	9	Tilbageholdelsesafsnit
Aasiaat	15	0	Ingen særafdeling
Ilulissat	20	8	Tilbageholdelsesafsnit
I alt	96	57	

Gennemsnitlig daglig kapacitet i grønlandske anstalter og pension 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nuuk	60,2	56,0	56,0	56,0	61,2	70,0
Aasiaat	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Qaqortoq	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Ilulissat	24,8	29,0	29,0	29,0	29,0	29,0
Sisimiut	33,2	29,0	29,0	29,0	24,5	15,4
Tasiilaq	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Midlertidig anstalt i Kangerlussuaq	-
I alt	158,2	154,0	154,0	154,0	154,7	154,4

Der har i perioden været nedlukning af kapacitet i Qaqortoq og Sisimiut grundet problemer med skimmelsvamp.

Gennemsnitligt dagligt belæg i grønlandske anstalter og pension.

	Antal dømte	Antal tilbageholdte	I alt
2020	98,0	25,1	123,1
2019	89,9	36,2	126,1
2018	80,9	43,3	124,1
2017	81,7	34,5	116,3
2016	78,0	41,8	119,8
2015	95,1	32,1	127,2

Ventelisten

Ventetiden på afsoning steg under nedlukningen af landet i foråret 2020, grundet covid-19. Der har siden genåbningen pågået en intens indsats for at nedbringe ventetiden til et acceptabelt niveau. Blandt andet indkaldes der til såkaldt overbelæg. Overbelæg betyder, at indsatte deler værelse i hele eller dele af afsoningsperioden.

Kriminalforsorgen i Grønland afvikler ventelisten efter følgende principper:

- 1) Personer der har begået kriminalitet mod børn indkaldes først
- 2) Personer der har begået personfarlig kriminalitet eller har ventet længe på afsoning prioriteres ligeledes højt
- 3) Øvrige domfældte indkaldes hurtigst muligt når der er ledig kapacitet

Ifølge gældende regler skal den domfældte indkaldes med mindst 4 ugers varsel, hvorfor der som minimum er 4 ugers ventetid på afsoning. Hertil skal lægges den tid det tager domstolene at oversætte og fremsende dommen til politiet og den tid det tager politiet at påtegne dommen og sende den til Kriminalforsorgen. Kriminalforsorgen anfører først den domfældte på ventelisten, når sagen modtages fra politiet.

Magtanvendelser

2020	Sikringscelle	Obs-celle	Greb	Stav	peberspray	skjold	Håndjern
Tasiilaq	0	0	0	0	0	0	0
Qaqortoq	0	0	0	0	0	0	0
Nuuk	5	11	8	0	2	5	10
Sisimiut	0	0	0	0	0	0	0
Aasiaat	0	0	0	0	0	0	0
Ilulissat	1	0	1	0	0	1	1
I alt	6	11	9	0	2	6	11

2019	Sikringscelle	Obs-celle	Greb	Stav	peberspray	skjold	Håndjern
Tasiilaq	0	0	0	0	0	0	0
Qaqortoq	0	1	0	0	0	0	0
Nuuk	10	14	25	0	0	0	22
Sisimiut	0	0	0	0	0	0	0
Aasiaat	0	1	0	0	0	0	0
Ilulissat	0	1	1	0	0	0	1
I alt	10	17	26	0	0	0	23

Vold og trusler mod personalet

	2017	2018	2019	2020
Vold mod personale	0	5	6	4
Trusler mod personale	7	14	15	11

Undvigelser og forsøg på undvigelse

	Undvigelser	Forsøg på undvigelse
2019	15	0
2020	9	4

Selv mord og selvmordsforsøg

	2017	2018	2019	2020
Selv mord	0	0	1	2
Selv mordsforsøg	4	0	3	1

Kapitel 2: Resocialisering

Afdelingen for resocialisering har det overordnede ansvar for den socialfaglige indsats i Kriminalforsorgen. Der arbejdes dels med anbragte på anstalterne, dels med tilsynsklienter, der opholder sig uden for anstalterne. Derudover udarbejder Kriminalforsorgen i Frihed (KiF) personundersøgelser til brug i retssager.

Børneansvarlige

Siden 2016 har der været børneansvarlige i alle landets anstalter. Formålet med de børneansvarliges arbejde er at sætte fokus på de indsatte børns, ud fra børnenes eget perspektiv. Det har medført fokus på en mere børnevenlig indretning af besøgsrummene i anstalterne og på metoder til at styrke relationen mellem børnene og deres anbragte forældre - hvis dette er til gavn for barnet.

Behandlingstilbud: Alliaq og Allorfik

Samarbejdet med Selvstyrets to instanser, Alliaq og Allorfik er velfungerende.

Alliaq er et terapitilbud til voldsudøvere. Der er lokalt et godt samarbejde mellem Alliaq og anstalterne. Der er løbende indsatte i gang med behandlingsforløb.

Der er ligeledes løbende indsatte i gang med afhængighedsbehandling ved Allorfik. Dette sker både fysisk og via en digital løsning. Kriminalforsorgen i Grønland kan henvise direkte til Allorfik, hvilket er en fordel.

Krænkerbehandling

Der er igennem flere år samarbejdet med Selvstyret om den nationale indsats mod seksuelle krænkelser mod børn. Der arbejdes om flere konkrete projekter, herunder en behandlingsindsats mod sædelighedskriminelle. Det projekt påbegyndes i 2021, men blev i 2020 konkretiseret i forbindelse med det særlige samarbejde mellem Selvstyret og Staten på børneområdet og senere i forbindelse med den danske finanslov for 2021.

Programvirksomhed

Kriminalforsorgen i Grønland har fået udviklet et kognitivt baseret adfærdskorrigerende program, kaldet Mumik. Mumik afvikles i grupper og vare 8 uger. I 2016 blev Mumik, evalueret og efterfølgende tilrettet. Grundet mangel på instruktører har det været vanskeligt at gennemføre Mumik i flere anstalter. Der er på den baggrund lagt en plan for re-etablering i tilbuddet i 2021 med uddannelse af flere instruktører.

Ungeprojekt

Kriminalforsorgen i Grønland har det seneste år haft særligt fokus på unge indsatte, defineret som indsatte på 25 år og yngre. Erfaringsmæssigt er denne gruppe særligt udsat og ofte præget af en række sociale problemer som hjemløshed, ingen tilknytning til arbejdsmarkedet, ingen uddannelse og misbrugsproblemer. Målet er at reducere recidiv og bistå kommunerne i det videre arbejde med de unge efter endt løsladelse.

RS-8

Psykologerne i Kriminalforsorgen i Grønland, har udviklet et skema, der hjælper den indsatte og personalet med at følge den indsattes resocialiseringsproces og afdække eventuelle udfordringer.

RS-8 står for Resocialisering med 8 fokusområder. Gennem psykoedukation gøres den indsatte opmærksom på sine egne udfordringer. Når man kender sine egne udfordringer, bliver det lettere at håndtere dem. Desuden giver RS-8 et overblik over den enkelte indsattes udvikling over tid. RS-8 har været igennem sin første evaluering og herefter tilrettet. I 2020 blev RS-8 udrullet i alle anstalter.

Samfundstjeneste

I 2017 og 2018 blev der arbejdet med en evaluering af samfundstjenesteordningen. Muligheden for samfundstjeneste er relativt ny og det blev undersøgt hvorledes indførelsen af ordningen er forløbet. I 2019 blev der afviklet en informationskampagne for at gøre opmærksom på ordningen.

Retspsykiatrien

Der ses en stigning i antallet af personer med retspsykiatriske domme. Denne udvikling er nødvendig at følge tæt. En del af de retspsykiatriske patienter har en såkaldt dobbeltdiagnose, hvilket vil sige at de både har en psykiatrisk diagnose og et aktivt misbrug. Gruppen er ressourcekrævende, både i forhold til den direkte klientkontakt og i forhold til sagsbehandlingen af deres sager. Kriminalforsorgen i Grønland har i 2018 anbefalet Selvstyret at udvide kapaciteten i psykiatrien, specielt i forhold til personer som vurderes

ikke egnet til anstaltsanbringelse og som har behov for at være i sundhedsvæsenets varetægt indtil R3 har kapacitet til at modtage den indsatte.

Antal tilsynsklienter i Grønland på en dato.

	Prøveløsladte	Samfundstjeneste	Psykiatrisk behandling	Øvrige tilsyn	I alt
01.12.2020	37	22	91	6	156
01.12.2019	20	35	91	14	160
01.12.2018	43	24	87	11	165
01.12.2017	51	21	84	11	167
01.12.2016	55	31	77	33	196
01.12.2015	56	22	86	5	169
01.12.2014	78	16	67	14	175
01.12.2013	61	10	67	16	154
01.12.2012	44	7	68	32	151
01.12.2011	46	8	69	5	128
01.12.2010	60	-	64	19	143

Kapitel 3: Personalesituationen

Det uniformerede personale

Kriminalforsorgen i Grønland er normeret til 96 turnusbetjente på landsplan. Turnusbetjente er det personale der indgår i vagtskemaerne i anstalterne.

Der har i adskillige år manglet turnusbetjente, og især på anstalten i Nuuk. Men også de øvrige anstalter har gennem årene manglet personale i perioder. Der manglede i 2020 ca. 20-25 anstaltsbetjente på landsplan. De ledige vagter dækkes enten af ufaglærte uniformerede medhjælpere, udstationeret personale fra andre anstalter eller Danmark eller af overarbejde fra det faste personale.

For at afhjælpe situationen er der siden 2018 afviklet flere rekrutteringskampagner. Kampagnerne har været succesfulde og Kriminalforsorgen i Grønland modtog i 2020 i alt 80 ansøgninger. Af de 80 ansøgninger blev 14 ansat. Der er således en del ansøgere der fravælges i ansættelsesprocessen. Årsagerne til dette spænder fra manglende generelle færdigheder, manglende specifikke færdigheder eller en uacceptabel anmærkning i vedkommendes straffeattest.

Fra 1. januar 2020 fik det uniformerede personale et lønløft, der bragte dem på niveau med lønninger i Hovedstadsområdet i Danmark. Dette lønløft var både tiltrængt og en anerkendelse af det dedikerede arbejde der udføres på anstalterne.

Det civile personale

Ud over det uniformerede personale er der ansat ledere, socialfagligt personale, kontorphonale, beskæftigelsespersonale, driftsfagligt personale og sundhedsfagligt personale.

Hvad disse personalegrupper angår oplever Kriminalforsorgen i Grønland ligeledes stor interesse for søgning på ledige stillinger. Der er dog vanskeligheder forbundet med fastholdelse af især socialfagligt personale og beskæftigelsespersonale.

Det socialfaglige personale fik i 2019 en overenskomst indgået mellem staten og Atorfillit Kattufiat (AK). Trods dette mærker Kriminalforsorgen i Grønland, at der er rift om det socialfaglige personale blandt offentlige myndigheder.

I forhold til beskæftigelsespersonalet tog Kriminalforsorgen i Grønland i 2020 konsekvensen af udfordringerne med at fastholde personalet og reorganiserede området gennem en ny beskæftigelsesstrategi. Strategien har blandt andet til hensigt, at gøre beskæftigelsen mindre personafhængig og sprede ansvaret for beskæftigelsen ud på flere personer, så de indsattes

adgang til beskæftigelse ikke begrænses fordi det er vanskeligt at rekruttere eller fastholde personale. Strategien gælder i perioden 2021-2024 og vil blive løbende evalueret.

Sygefravær

Sygefraværet er højt, som nedenstående statistik viser:

Årstal	Sygedage pr. medarbejder
2016	17
2017	30
2018	34,5
2019	34,7
2020	25,75

Det er særligt langtidssygefraværet der vejer tungt i sygefraværstatistikken. Langtidssygefraværet har været en blanding af personale med alvorlig somatisk sygdom samt nogle alvorlige tilfælde af PTSD, der er endt med tidlig pensionering.

I 2020 blev sygefraværspolitikken ændret, så der nu sker en tidligere opfølgning med den sygemeldte og en tidligere afklaring om det videre forløb.

Arbejdspladsvurdering

Der blev i 2020 udarbejdet en ny APV for alle enheder, på nær anstalten i Sisimiut, da denne skulle lukke. APV for Sisimiut gennemføres i 2021.

APV'en viste, at de fleste medarbejdere er glade for deres arbejde og føler stolthed over arbejdet og oplever, at der er et godt kollegialt sammenhold. Men der blev også identificeret nogle udfordringer omkring arbejdsmiljøet. Ud fra svarene blev der udpeget nogle indsatsområder, der skal løftes i perioden 2021-2023.

Der skal i perioden arbejdes med den gode tone på arbejdspladsen og retningslinjerne omkring krænkende adfærd skal opdateres og tydeliggøres. Dette er planlagt til igangsættelse i 2021.

Der skal arbejdes med at reducere sygefravær der bunder i mistrivsel og prioriteringen af opgaver skal tydeliggøres. Dette sker gennem implementering af to arbejdsmodeller, kaldet trafiklysmodellen og "cirkel-trekant" der skaber et fælles (visuelt) sprog omkring opgavernes

vigtighed og omkring trivslen på arbejdspladsen. I løbet af 2021 udrulles disse til hele landet. I 2020 blev de indført på Nuuk anstalt.

For at få overblik over det fysiske arbejdsmiljø afdækkes alle bygninger og installationer i 2021-2022 for at kunne planlægge løbende vedligehold og sikre udskiftning af forældet inventar.

For at øge oplevelsen af tryghed på arbejdspladsen skal bevidstheden skærpes omkring konfliktnedtrappende adfærd og konfliktløsning. Det sker både gennem fysisk brush-up omkring konflikthåndtering og gennem opdatering af retningslinjerne for bekæmpelse af vold og trusler. Derudover igangsættes der en række nye tiltag af sikkerhedsmæssig karakter på den enkelte anstalter. Arbejdet med Trafiklysmodellen, ”cirkel-trekant” modellen og RS-8 er ligeledes metoder, der arbejder med trivsel og tryghed, gennem tydelighed. Endeligt er kriseberedskabet evalueret og der er sket tilretninger af beredskabet og lederne har fået et brush-up kursus i reglerne, så det sikres, at kriseberedskabet altid aktiveres efter reglerne.